

RAŽAS SVĒTKOS

RUDENTNĀ BAGĀTS VIRS
DAUDZ TU MUMS DAVĪNĀJI;
PILNAS KLĒNIS LABĪBĪNAS,
PILNAS KEŠAS SUDRABĪNĀ.

PLAUJAS SVĒTKOS

"Mūsu dienīško maizi dod mums šodien!" — tā mēs lūdzam, bet arī zinām, ka mums jāstrādā, lai mēs to iegūtu. Visvairāk to zina zemnieks. No saules lēkta līdz rietam viņš rīkojas savā sētā un staigā pa saviem tūrumiem.

Paldies Dievam, šā gada pūliņi — zemnieka slacītie sviedri — ir atmaksājušies. Dieva svētītā zeme devusi labus augļus. Mums dienīškā maize nodrošināta. Mums nav jāzūdās un jā-saka: „Ko ēdisim?, kā tas notiek mūsu tuvākā ienaidnieka zemē, kur cilvēki cieš badu un ir spiesti pārtīkt no kartupeļu mizām un no sūnām un pelavām ceptas maizes. Mēs savā zemē nemaz nevaram iedomāties, ko nozīmē bads. Ja arī pilsētas iedzīvotāji saņem mazāk maizes un plānāku pavalgu, tad tomēr viņi nav padoti badam un iznīcībai, kā tas ir mūsu lielā kaimiņa zemē, kur tūkstoši un atkal tūkstoši aiziet bada nāvē.

Par vienu no svarīgākajiem valsts saimniecības jautājumiem uzskatāma zemes raža. No tās atkarājas tautas labklājība. Materiālās vērtības ir visas dzīves un eksistences pamatnoteikums, jeb kā mēdzam sacīt — „bez maizes nevar dzīvot“. Ražojot materiālās vērtības, ikkatrs zemnieks kalpo vispārējām prasībām savai tautai

un valstij. Visa raža tiek sakrāta un sanesta kopīgā klētī, lai to tad varētu sadalīt, tā apgādājot ikkatru iedzīvotāju.

Ražas sadale bez šaubām nebūtu ierobežota, ja nebūtu kara. Mūsu zemē nekad līdz šim nav bijis trūkuma, un mēs vienmēr esam varējuši dzīvot pārpilnībā. Tā bija visnekrietnākā nekaunība, ko parādījuši bolševiku deputāti. kas brauca uz Maskavu — Kirchenšteins un Co. —, apgalvodami, ka Latvija nevarot pastāvēt tādēļ, ka tai neesot pietiekoši pārtikas. Mēs zinājām, ka minētie delegāti apzinīgi meloja un saģrozīja faktus. Mēs zinājām, ka mums bija tik daudz ražas, ka mēs varējām no tās dot citiem. To mēs arī darījām.

Tagad kara laiks uzstāda savas prasības. Mums jāstrādā frontei, lai mūsu cīnītāji būtu apgādāti. Tā ir mūsu pateicība tiem, kas noliek savu galvu par tautu un tēvzemi, tāpat kā mēs veicam savu pienākumu. Zemnieks apzinās, ka viņa nodevas aiziet nevien iedzīvotāju, bet arī kaņotāju vajadzībām. Viņam ir prieks un gandarījums par to, ka viņš palīdz uzturēt fronti. Ja tai iet labi, arī viņam ir labi. Viņš var mierīgi kopt savas mājas un justies pasargāts no visām briesmām tai apziņā, ka tie ir viņa brāji, kas ir nomodā par dzimto zemi.

Pēc paveiktiem darbiem — ražas sa vākšanas — iezvana Pļaujas svētkus. Arājs, aplūkodams savus darba augļus, pošas nest ziedojumus mūžīgajam likteņlēmējam un tencināt par viņam piešķirto labumu.

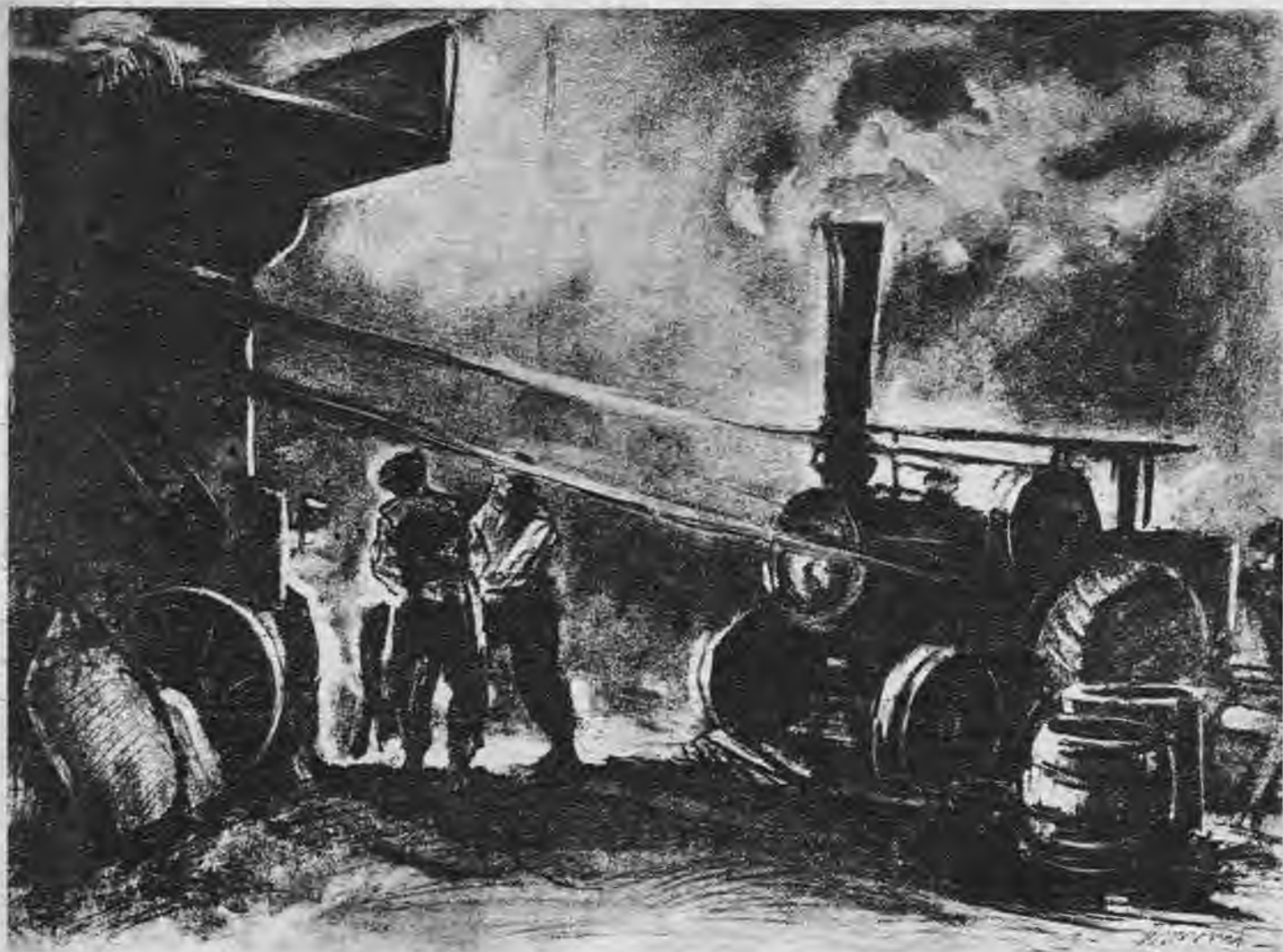
Lai arī mēs viņam pievienojamies pateicības lūgšanā un mācāmies atzīt, ka, svētījot arāju un viņa tūrumu, Dievs svētī mūs un mūsu tēvu zemi.

Ir pareizi, ja saka, ka zeme un asinis sader kopa. Ar to ir simbolizēts patriotisms. Latvju zemnieks iet aiz sava arkļa, sēj un pļauj; bet, kad vajadzīgs — ja ienaidnieks ir pie durvīm un tīko pēc mūsu zemes un mantas, tad viņš atstāj savu arkli un dodas uz kara lauku. Tā to darīja mūsu senči, tā to dara tagad mūsu dēli un brāji. Ja tēvzeme aicina, tad jāiet tiem, kas spēj ieročus nest.

Kaut gan karš plosās netālu no mūsu robežas, mēs svinam Pļaujas svētkus. Mēs priecīgi baudām tās dāvanas, ko Dievs mums šogad ir devis, bet mūsu domas aizlido pie tiem, kas stāv sargu vietās par mūsu dzimto zemi, kas mums ir svēts mantojums:

Svēts mantojums šī zeme mūsu tautai,
Un svētīts tas, kas drošs par viņu krīt.

Dr. V. Sanders.

Arnolda Dimiņa zīmējums Kūleņi

Par MATU NO NĀVES

Ir kaŗavīri, kas, neskaitāmām cīņu ugu-
nīm un ložu viesuļiem cauri iedami, vien-
mēr iznāk laukā ne mazākās šķembas ne-
skarti, nedz citādi ievainoti. Kāda vara vi-
ņus sargājusi, kādas
debesis svētījušas?
Varbūt šo vīru vai-
rogs ir stiprā ticība
— mani neievainos.

Bet tā domā un tic
ikviens kaŗavīrs, do-
damies kaujā, un la-
mēr Laimes māte nav
vienādi izdalījusi sa-
vu svētību cīņu lau-
kos.

„Tev bija gan laime,
bieži pēc sīvas cīņas
teic kaŗavīri, apbri-
nodami no drošas nā-
ves izglābušos biedru.
Kas viņu sargājis?
Vienu otru reizi glu-
žiniecīgs sikums,
kabatas pulkstenis,
piezīmju grāmata,
dzimtenes vēstules
vai citas lietas novir-
zījušas sāņus lodi nā-
ves skrējienā.

„Vai tā nav laime!”
smejas jaunais cīņi-
tājs, rādīdams savu
bruņas cepuri, ko
vairākās vietās skārusi
boļševiku lode. Nā-
ves virpulī tā griezusies
ap kaŗavīra gal-
vu — savā skrējienā
atsitusies bruņas ce-
purē, mainījusi virzienu
un tad atradusi
cauri metallam jaunu ceļu.

„Laimējās,” priedājas
savā kabīnē lidma-
šīnas vadītājs. Ienaidnieka
lode skārusi aizsargstiklu,
saplosījusī to un aizdrā-
zusī sāņus. Cik tur
trūka, par matu no
nāves.

Laimes māmuļa nav
aizmirsusi arī latvie-
šu kaŗotājus kaujas
laukos. Grūtajā cīņīnā
jauno latviešu kaŗa-
vīru no nāves izglā-
bis kabatas pulkste-
nis. Ienaidnieka lode,
to skardama, aizdrā-
zusī sāņus, un kaŗavīrs
neievainots va-
rējis turpināt kauju.

Vai tā nav laime?
Laime sarga likai
savus kaŗavīrus un
sevišķi tos, kuŗus vi-
na visvairāk mīl. Kur
tā novērš savu vaigu,
tur nelīdz nekāda
slēpšanās, nedz cietā-
kās bruņas.

Uzņēmumā apakšā
pa labi redzam boļše-
viku kaŗavīra krūšu
bruņas, kādas tie lieto
cīņās Latdogas eze-
ra dienvidos. Vācu cīņi-
tāju lodēm tās to-
mēr nav varējušas pre-
toties. Te nav lai-
mes — te pļauj nāve.

Foto Laikmets (2);
„Weltbild” (1);
„Scherl” (2)

Dienas LĪTUMĀ

Musolini pēc savas atbrīvošanas tūlīt ieradās pie Lielvācijas Vadoņa un bija viņa viesis vairākas dienas. Pa kreisi no Vadoņa Lielvācijas ārlietu reichsministrs Jozefs Ribentrops (Ribbentrop).

Hofmana uzņ.

—DUČES ATBRĪVOTĀJS. Musolini atbrīvotājs — ieroču ģenerālmajors Skorzenijs (Skorzeny) izpelnījies visas pasaules ievēribu, rādot priekšzīmīga karavīra tipu.

Oto Skorcenijs dzimis 1908. gadā Vīnē, kur 1931. g. beidzis tehnikas augstskolu ar diplomēta inženiera gradu. 1932. gadā tas iestājies nacionālsociālistu partijā. Divus gadus pēc tam viņš jau bija ģenerālmajors, aktīvi darboties apvienotās kustībā. Austrijas pievienošanas dienu — 1938. gada 13. martā Skorcenijs piedziņoja kā kādas Vīnes illegālas ģenerālmajors motoristu triecienu daļas vadītājs. Kara sākuma Skorcenijs bija kara aviācijā, gatavojoties lidotāja gaitām. 1940. gada janvārī viņš kā brīvprātīgais iestājās ģenerālmajors divīzijā „Das Reich” un oberģenerālmajors pakāpē piedalījās karagājienos rietumos, tad Balkānos un beidzot cīnījās arī austrumu frontē. Vēlāk viņš kā ģenerālmajors darbojās ģenerālmajors drošības dienestā.

Dučes atbrīvošanu Skorcenijs, kolīdz saņēma attiecīgu uzdevumu, veica pilnīgi pēc sava plāna, rīkojoties ļoti uzmanīgi. Tūlīt pēc dučes arestēšanas viņš ātrā veidā uz Romu, lai noskaidrotu apstākļus. Te viņam visai izpalīdzīgs bija kāds unterģenerālmajors, kas runāja itāļiski. Pārģērbies, šis vīrs, kopā pļojot ar itāļu matrožiem, 24 stundas priekš kapitulācijas noskaidroja, ka duče atrodas vasarnīcā uz kādas mazas salas. Bet kad Skorcenijs ar saviem pašu izmeklētājiem palīgiem ieradās tur ātrā veidā, viņš atrada vasarnīcu tukšu, jo duče bija pārvietots jau uz cīturieni. Beidzot viņš tomēr sadzina īstās pēdas un ar 28 pārdrošniekiem atbrīvoja duči no apcietinājuma kalnu tūristu viesnīcā uz Gran-Saso masīva.

Vācu spēku lielais atrašanās manevrs austrumu frontes dienvidu un vidus daļā, kuram jau no paša sākuma plaša vērtēna stratēģiskos plānos bija nospraustas zināmas robežas, norit pilnveidīgi un vispilnīgākā kārtībā, tuvojoties paredzētajām vācu jaunajām saīsinātajām pozīcijām. Saskaņā ar pavēli izposta visas kara svarīgas ierīces un stiprā militārā aizsardzībā ražu un lauksaimniecības rīkus un mašīnas nogādā aizsardzīgā. Bolševiku rokās nekrīt neviena izkapts, neviena lāpsta vai cits kāds darba rīks.

PK-Maltija (Atl.) uzņ.

PK-kara ziņotāja Kiršes. (Vb) uzp.

Jaunās republikāniskās Itālijas spēki, sekojot dučas pavēlēm, jau gatavi jaunām cīņām. Jaunie lašistu strēlnieki, kas brīvprātīgi pieleikušies, stāv atkal plecu pie pleca ar vācu kaņavīriem cīņā pret kopīgo ienaidnieku.

19. septembrī Berlīnē ārzemju nāciju strādnieku sportisti piedalījās vācu darba frontes rīkotajos sporta svētkos Berlīnē, kur sacentās dāņu, kļu, franču, holandiešu, itāliešu, kroātu, ukraiņu, valoņu un Protektorāta strādnieku sportisti. Desmitiem tūkstošiem skatītāju no visām Eiropas nācijām jūsmīgi apliecināja savu nostāju par jauno Eiropu. — Attēlā: holandiešu strādnieku dejas kopas dalībnieki noskatās Bohēmijas un Morāvijas nacionālās dejas.

VISS SAGATAVOTS!

Vāciešiem ik brīdi jābūt gataviem piedzīvot ienaidnieka terora uzbrukumus. Lai tie nepārsteigt, nepieciešams jau laikus spert vajadzīgos aizsardzības soļus. Tādēļ dzīvokļos vienmēr jābūt sagatavotiem smilšu saiņiem un traukiem ar ūdeni. Nav nosakāms arī ienaidnieka uzlidojumu ilgums, tādēļ, uz putvertni dodoties, līdz jāņem pārtikas līdzekļi, dažas siltas segas un citi nepieciešami priekšmeti. Arī tiem jābūt kārtībā un ērti paņemamiem, lai, trauksmes signālam atskatot, bez pānikas, disciplinēti un organizēti varētu doties drošībā.

Serla aģentūras uzn.

"Welthild" uzn.

Tā norisinājās Badoļjo kliķes nodevības apliecinājums. — Uzņēmums rāda pamiera līguma parakstīšanu, ko Badoļjo noziedzīgā kliķe 3. septembrī noslēdza ar angļiem un amerikāņiem, nododot pretinieku patvaļai itāliešu tautu. Tas reizē bija arī vēsturē vēl nepiedzīvotas nodevības apliecinājums pret saviem cīņas biedriem. — Attēlā pa kreisi — pretinieka varas pārstāvis ģenerālis Bedels Smiss paraksta pamiera līgumu; malā pa labi — Badoļjo pārstāvji, ģenerālis Kastelāno (tumšu uzvalkā) un Montenari.

Serla uzn.

PIEVILTAIS

šus. Augsti mūri, ko ķīnieši cēlušī sirmajā senatnē, lai norobežotos no nomadiem, ir zīmīgs simbols visā ķīniešu dzīvē. Var sacīt, ka ar līdzīgiem augstiem mūriem katrs ķīnietis norobežojas no ār pasaules arī savā ikdienas dzīvē, vienalga, vai tas ir vientulā sādžā vai lielpilsētā ar miljoniem iedzīvotāju.

Tā pirmā istā Ķīnas sastapšanās ar svešu tautu militāro varu pārsteidza ķīniešus pilnīgi nesagatavotus. Kopš tā laika Ķīnai nācies piekāpties daudzās lietās. Anglijas un Francijas opija kaņi uzspieda viņai smago indi. Nācās piešķirt svešām varām atklātas ostas, koncesijas un eksteritoriālas tiesības. Bokseru sacelšanās, kas bija vēsta pret svešu tautu ielaušanos, piespieda ķīniešus vēl tālāk piekāpties. Svešu zemju kaņaspēki palika Ķīnas teritorijā. Ār zemju varas ieņēma stratēģiski svarīgus punktus Ķīnā un nodrošināja tos sev ilgiem laikiem. Baltais tirgotājs sagrāba savās rokās visu Ķīnas ārējo tirdzniecību.

Cunkingas Ķīnas valdības galvas maršala Čankaišeka jaunākais uzņēmums. — Militāro izglītību viņš guvis Japānā, bet agri kļuvis revolucionārs un dedzīgs Sunjatsena sekotājs. Viņš sagādāja naudu kuomintunga organizēšanai un papildinājis militāras lietās Maskavū. Atgriezies Ķīnā, viņš aicināja krievus kā militārus padomdevējus un palīgus pilsoņu kaņā organizēšanā pret Ķīnas ziemeļu varas reprezentantiem. Viņš modernizēja ķīniešu armiju.

„Eurofot” uzņ.

Kantona pie Pērļu upes. Lidzās Honkongai tā ir viena no ievērojamākām Dienvidķīnas ostas pilsētām. Kantona bija pirmā Ķīnas pilsēta, kas izveidojās par plašu Eiropas tirdzniecības centru. Tomēr tā no visām pārējām Ķīnas ostu pilsētām paturējusi savu tipiski ķīnisko seju. Vairāk nekā 200.000 ķīniešu, t. i. vairāk nekā viena desmitdaja visu šīs pilsētas iedzīvotāju, dzīvo uz mazām, segtām laivām — sampansām Kantonas oslā.

„Laikmeta” arch. uzņ.

Smagie sitieni, kādus Čunkingas Ķīna piedzīvo pēdējos mēnešos no Japānas, liek no jauna vērsties skatiem uz šo smagi piemeklēto ķīniešu tautas daļu un tās likteņu lēmēju — godkāriģo un ietiepīgo maršalu Čankaišeku.

Ķīna, tāpat kā Padomju savienība, ir ārkārtīgi plašas telpas un milzu skaita iedzīvotāju zeme. Ar savām vecajām 18 provincēm Ķīna aptver 10.732.000 kvadrātkilometru platību, kas ir par 700.000 kvadrātkilometriem lielāka nekā Eiropa. Istā Ķīna t. i. minētās 18 provinces bez tai ārēji piederīgajām zemēm — Mandžurijas, Mongolijas, Turkestānas un Tibetas, arvien vēl aptver 4 miljonus kvadrātkilometru. Tā ir 5 reizes lielāka platība par Lielvāciju. Ķīniešu skaitu vēl nav spējusi izdibināt neviena statistika, bet to vērtē ap 380—450 miljoniem, tātad Ķīnā iedzīvotāju apmēram tikpat daudz kā Eiropā un 7 reizes vairāk nekā visā Dienvidamerikā. Abi šie skaitļi, t. i. milzu platība un lielais iedzīvotāju skaits kavējuši nodibināties Ķīnā spēcīgai centrālai varai un līdz ar to kārtībai.

Tā ir Ķīnas lielā tragēdija, ka šī nevien senas, bet arī augstas kultūras valsts, kas savu sākumu skaita 3000 gadu priekš Kristus, bijusi stipra tikai savu iekarotāju — mongoļu un Mandžu dinastijas ķeizaru — valdīšanas laikā. Tagad viņu vietā stājas japāņi, kas veido nevien jaunu Ķīnu, bet uzskata par savu mērķi ciešā sadarbībā ar ķīniešiem kārtot visu Lielāzijas telpu.

Pašu ķīniešu tragēdija ir tā, ka gadu tūkstošiem viņi bijuši noslēgti no pārējās pasaules. Viņu valsts un arī privātā dzīve, reliģija un kultūra dibinās uz ģimeni un senču godināšanu. Sai apstākļi reizē saskatāms viņu stiprums un vājums. Ķīnietis mirst par savu ģimeni, viņš visiem spēkiem pieķeras savam dzimtajam stūrītim, viņš pazīst savu provinci, bet Ķīna — vai nācija — ir viņam diezgan neskaidrš jēdziens.

Viena vienotāja saite, ko viņi paši vēl īsti neapzinās, aptver visus šos simtus miljonu Ķīnas iedzīvotāju. Šī ārkārtīgi spēcīgā saite ir viņu senā kultūra. Bet nacionālā apziņa ķīniešu tautā nav vēl modusies. Tikai tā izskaidrojams apstākļis, ka Ķīna varējusi kļūt par svešas varas tieksmēm samērā viegli pieejamu rotaļlietiņu.

Saskare ar Eiropas pasauli nav spējusi grozīt ķīniešu nostāju. Ne kristīgā ticība, kas jau 6. gadsimtā nonāca Ķīnā ar Nestora misionāriem no Persijas un Neapoles, ne tirdzniecība ar portugāļiem, kuņus uz turieni aizvilināja venecieša Marko Polo nostāsti, nespēja ietekmēt sevi noslēgtos un ietiepīgos ķīnie-

MARŠALS

Trīs notikumi lika ķīniešiem mosties no tūkstošgadu ilgā miega: pirmais pasaules karš, revolūcija un japāņu invāzija. Ķīnas 1912.-1913. gada revolūcija laupīja tai vienīgā saiti — dinastiju, kas vēl kaut cik palīdzēja saturēt kopā šīs milzu valsts atsevišķās daļas, kuņas tagad cita pēc citas centās decentralizēties. Divus gadu desmitus Ķīnā valdīja chaos. Atsevišķās provinces un līdz ar to šo provinču gubernatori, kas reizē bija arī sava kara spēka virspavēlnieki, kļuva par valsts varas īstajiem nesējiem. Tas atbilda arī ķīniešu domāšanas veidam, kas tālāk par savu provinci nesniedzas. Provinču cīņas par varu, cīņas starp ziemeļiem un dienvidiem, starp Mandžu dinastijas partiju un revolucionāriem pilnīgi satricināja valsti, iegrūda galējā nabadzībā iedzīvotājus un kavēja pārvaldes un saimniecības uzbūves darbu.

Pēdējie 25 gadi, kad pēc ķeizara troņa gāšanas revolūcija un pilsoņu karš plosījās Ķīnā, rādīja, ka šīs milzu valsts augšupejās pirmais un galvenais priekšnoteikums ir nacionālā ideja. Kantonas ģenerālis Čankaišeks, Ķīnas „revolūcijas tēva” Sunjatsena tuvākais līdzstrādnieks, kas kopš 1927. gada paguva pakļaut savai varai lielāko daļu Ķīnas provinču, mēģināja gan to panākt, bet piedzīvoja neveiksmi jau dažus gadus pēc savas varas nodibināšanas, savas divkosīgās politikas pēc nonākot asā konfliktā ar Japānu. Čankaišeks, kas Ķīnas iekšējās lietās bija spiests iet dažu labu sūra un grūta kompromisa ceļu, tomēr nespēja piekāpties pret Japānu, lai gan to viņam ar gudru zīnu ieteica viņa tuvākais un tālredzīgākais darba biedrs un padomdevējs — toreizējais Ķīnas ārlietu ministrs Vančingvejs. Viņš, kas jau kopš jaunības bija komūnisma pretinieks, ievērojot draudošo konfliktu ar Japānu, bija spiests izšķirties par vairāk nekā bīstamo kompromisu ar komūnismu, kārtējot Ķīnas iekšējās lietas. Čankaišeks, kas nekad nebija Krievijas draugs, tagad meklēja tās palīdzību. Lai gan tas bija guvis militāro izglītību Japānā un labi prata novērtēt japāņu bruņošanās spēku, viņš tagad jutās spiests pretēji savai gribai sākt karu, nepaguvus pabeigt gatavošanos.

Čankaišeka tragēdija ir arī tā, ka pretestībai Japānai viņam nācās meklēt palīdzību no Anglijas un Amerikas, t. i. no varām, kas sākumā gribēja izslēgt viņa partiju — kuomintangu. Patiesībā angļu un amerikāņu pavadā Čankaišekam palīdzēju nonākt viņa daiļā sieva — Mei-Linga.

Mei-Linga ir bagāta ķīniešu konvertīta Sungsa jaunākā meita. Šis ķīniešu magnāts beidzis savas teoloģijas studijas — Vanderbilta stipendijas atbalstīts — Amerikā. Sungsam piešķirtās monopoltiesības uzpīrkt un laist apgrozībā ķīniešu valodā bībeli, sagādāja viņam miljonus. Viņa iznesīgā meita Mei-Linga, kas izaugusi Amerikā un beigusi tur Veleslijā kolledžu, ar lielu izveicību prata panākt Čankaišekam nevien populāritāti, bet arī vairākus aizņēmumus. Mei-Lingas salonā Čunkingā satikās diplomāti, ģenerāļi un Ruzvelta aģenti, un šē tika cieszāk kaldinātas važas, kas Čunkingas likteni piesaistīja Amerikai. Ruzvelts Čankaišeka rīcībā nodeva 500 miljonu dolaru, Anglija — 50 miljonu angļu mārciņu. Bez tam Anglija un Amerika deva Čankaišekam arī kara materiālus, apņēmoties tos piegādāt viņam visu laiku. Kad aizdevumi izsīka un ieroči un municija vairs nepienāca pieprasītos daudzumus, Mei-Linga devās atkal uz Vašingtonu pēc palīdzības, prasot arī uzsākt ofensīvu pret Japānu Burmā, bet atgriežas tukšām rokām, vienīgi ar amerikāņu un angļu solījumiem un ieteikumiem agrāko caur Burmu ejošo pievedceļu vietā izmantot tagad problēmatisko Asamas ceļu, kam caur Tibetu jāsavienojot Ziemeļindijas robeža ar Čunkingas Ķīnu. Šis teiksmainais 3200 kilometru garais ceļš, pēc Ruzvelta pārstāvja Čunkingā un maršala padomnieka Ovena Latimores paša atzišanās, gan pagaidām vietām līdzinoties neaurejamam purvam un vēl esot jāpārvar dažas vairāk nekā 5000 metru augstas mūžīga ledus klātas virsotnes. Vēl esot arī jāizbūvē tilti pār daudziem bezdrēņiem un jāizspridzina liels skaits tunelu. Skaidros vārdos runājot, tas nozīmē, ka Asamas ceļš ir tikai amerikāņu agitācijas izgudrojums.

Ķīniešu ielas tirgotājs. Bez šo uzņēmīgā vīra, kas savu bodīti ierīkojis kaut kur visdziļākās satiksmes ielas malā, nev iedomājama neviena Ķīnas pilsēta.

„Laikmeta” arch uzp.

Sievietes Čankaišeka armijā.

„Eurofoto” uzp.

Beidzot maršalam iegāvēts par labām militāru transportu iespējām pa Gobi ceļu, t. i. cauri Sveta Hedina izpētītam mongoļu tukšnesim. Šai sakarā tiek pieminēts arī Turksiba dzelzceļš, kas pa Altaja kalniem ved no Turkestānas uz Sibīriju un ko arī varētu izlietot transportiem uz Čunkingu. Šis apgalvojums no jauna pierēda amerikāņu vājās zināšanas ģeogrāfijā, jo padomju Turkestānu no Čunkingas šķir 6000 kilometru atstatums, kur nav nekādu ceļu. Par šādiem tehniskiem sīkumiem Vašingtonas zaļā galdā stratēģiem tomēr nav jālauza galvas. Ideja apgādāt Čankaišeku ar Padomju savienības krājumiem, kur Maskava pati cīnās ar nāves agoniju, ir tik smieklīga, ka to patiesām var izgudrot tikai amerikāņu avižu redakcijas.

Gleznainais Viestura pilskalns.

Herogu laikā celtās pils drupas.

Sanatorija.

3 Sīpola uznēmami.

Tērvete-Zemgale

Arvien vēl, Zemgale, tu Tērveti sev turi Pār mežiem paceltu kā "kareivis bruņecpuri." Tā Zemgales skaistuma un diženuma slavinātājs Virza raksturojis Tērveti. Un tiešām — šī vieta krasi atšķiras no pārējās Zemgales.

Zemgales seju, sevišķi Jelgavas apriņķī, iezīmē mierīgas, plūstošas līnijas. Nepārredzami līdzenumi, plašas kviešu druvas un cukurbiešu lauki, rāmi tekošas upes, kuŗu klusajās dzelmēs vasarās svelmainajās dienās atspoguļojas smagi piebriedušo kviešu vārpu zelts, kaut kur tālumā pie apvāršņa zemnieka sēta un meža zilais siluets — tā ir Zemgale. Ap Tērveti turpretim kalni un lejas, meži un pļavas, upītes un čalojoši strauti veido ceļnieka skatam gleznainas ainavas un gandrīz vai pavedina domāt, ka viņš pēkšņi no zalās Zemgales nonācis kaut kur Vidzemes kalnājos. — Siguldu mēs saucam par Vidzemes un Abavas krastus starp Kandavu un Sabili par Kurzemes Šveici. Tērveti pilnīgi pamatoti varam godāt par Zemgales Šveici, ja vien gribam savas dzimtenes skaitākos stūrīšus saukt šīs sniegiem klātās Alpu zemes vārdā.

Tērvete ir senā latviešu ķēniņa Viestura rezidence; no šejienes viņš ar saviem bajāriem pārvaldīja Zemgali. Te viņam augsta un stāva kalna galotnē bija varena pils, kas tālu pāri Zemgales laukiem un tūriem pauda šī senā valdnieka godu un slavu. Bet nekas jau nav mūžīgs! Sen nav Viestura, sen vairs nav arī viņa pils. Palicis vienīgi pilskalns un senas leģendas un atmiņas par kādu posmu mūsu tautas dzīvē.

Tērvetes apkārtnē novērots vismazākais caurmēra nokrišņu daudzums visā Latvijā. Šā apsvēruma vadīts, mūsu Sarkanais Krusts te savā laikā ierīkojis sanatoriju tuberkulozes slimniekiem. 1931. g. uzceltā jaunā sanatorijas ēka ir lielākā un modernākā Baltijas zemēs. Un kad nu zinkārigais žurnālists staigā pa gaŗajiem, daudzām gleznām rotātajiem gaitējiem un plašajām verandām, paskaidrojumus klausoties, apskata modernu mechanizēto virtuvi, medicīniskos kabinetus un laboratorijas, kas apgādātas vismodernākajiem aparātiem un instrumentiem, viņš te redz skaistu piemēru latviešu architektu un celtnieku ģenijam. Slimnieku istabas ierīkotas vienam, diviem un četriem slimniekiem. Katrā telpā ir silta un auksta ūdens ierīce, gaismas signālizācija un radio katram slimniekam. Slimnieku pastāvīgai lietošanai ir arī plašas apsaulošanās un atpūtas verandas, tāpat viņu rīcībā ir arī glīti iekārtota, vērtīga bibliotēka un lasītava ar daudzām žurnāliem un laikrakstiem un atsevišķa apmeklētāju istaba.

Skaistajā un modernajā celtnē, diženu un šmaugu priežu meža vidū, savu veselību atgūst daudzi tuberkulozes vairāk vai mazāk skartie. Slimnieki te izveidojuši arī savu sabiedrisko dzīvi un bieži organizē dažādus sarīkojumus un citus kultūrālus pasākumus. Redaktora V. Strautmaņa vadītais koris guvis plašu ievēribu nevien tuvākā un tālākā apkārtnē, bet atzīnīgas atsauksmes par to devuši arī mūsu mūzikas kritiķi un recenzenti Rīgā. Bieži vien slimnieki iestudē arī teātra izrādes, bet reizi nedēļā sanatorijas kinoteātrī tiem iespēja noskatīties jaunākās filmas. Sanatorijas direktors Dr. E. Puriņš rūpēs par veselības atdošanu saslīmušajiem gādā, lai tie varētu laiku pavadīt patīkami, lai bez slimības viņus nemocītu arī gaŗlaicība un gaŗīgas veldzes trūkums. Tādēļ ļoti bieži sanatorijās slimniekiem rīko

Zemgales Šveice

koncertus ar labāko Rīgas mākslinieku piedalīšanos. Vairākas reizes gadā uz Tērveti savu māku rādīt aizbrauc arī Rīgas teātru aktieru ansambļi. Reizū reizēm te notikuši arī rakstnieku vakari, kurus mūsu literāti snieguši savus jaunākos daiļdarbus.

Ar lielu interesi un aizrautību daudzi slimnieki strādā sanatorijā ierīkotajā darba terapijā. To šeit lieto kopš 1926. g. Darba terapiju izveidoja un ilgus gadus vadīja mākslinieks P. Zutis, bet nu jau pāris gadus — Ž. Ventaskrasts. Slimnieki veic glītus un mākslinieciskus rokdarbus gan koka, ādas plastikas, grāmatu siešanas, aušanas un daudzās citās lietiskās mākslas un daiļamatniecības nozarēs. Tagad tie gatavo arī klikatīņas, grabekļus, dažādas sukas un citus praktiskajai dzīvei nepieciešamus priekšmetus. Darba terapijā ietilpst arī fotomāksla. Kāda Dr. Puriņa ārsta žurnālā iespiestā raksta ierosinātas, darba terapiju kā iespaidīgu līdzekli slimnieku dziedināšanā pārņēma arī citas sanatorijas.

Ceļiniekam, Tērvetē esot, jāapskata arī turienes baznīca. Tā ir pirmais dievnams mūsu dzimtenē, kuŗa iekšiene rotāta latviskiem ornamentiem, svečturīem un altāŗa segām. Interesantas ir mākslinieka Annusa gleznotās svētbildes, kuŗās Kristus redzams pie Tērvetes apkaimes zemniekiem, sanatorijas slimniekiem un latviešu sētas svētvakarā. Baznīcai visapkārt kapsēta. Tur atdusas slavenā Lui Pastera līdzstrādnieks bakteriologs latvietis Dr. Kristaps Helmanis (dzimis Tērvetē). Viņš ir pirmās Pastera stacijas nodibinātājs pasaulē. Pēterburgā viņš nodibināja arī eksperimentālās medicīnas institūtu. Tur vairāki viņa tuvākie līdzstrādnieki — latviešu zinātnieki — darba saindējās un nomira.

Calojošās Tērvetes krastos, kupla koku puduŗa ieslēgti, ir Sprīdīši. Te sendienās skanējuši dzirnu ratī un, droši vien, arī daiļo meldermeiŗu „klikatīņas”. Vēlāk šai vietā bijusi pirmā Tērvetes pagasta tautskola. 1922. gadā valdība Sprīdīšus par literāriem nopelniem uzdāŗina rakstniecei Annai Brigaderei. Te lielā rakstniece pavadījusi vasaras. Te radušies arī daudzi viņas daiļdarbi, un no šejienes tā vairāk nekā pirms desmit gadiem devusies aizsaules ceļos. Tagad Sprīdīši kļuŗuši par svētceļojuma vietu mirušās rakstnieces un latviešu literāŗūras draugiem un cienītājiem. Klusums un latvisks sil-tums plūst no Sprīdīšu istabām, un šķiet, tepat vēl skan arī rāmā rakstnieces balsis. Vienkāršas, spodras mēbeles, latviskos rakstos austas grīdsegas un mūsu labāko mākslinieku gleznas liecina, ka rakstniecei arī ikdienas dzīvē bijusi tuva mūsu tautiskā mājas kultūra.

Sprīdīšu parku nelaiķis grāmatrūpnieks J. Rapa pāŗvērtis par jauku botanisku dāŗzu ar apm. 250 dažādu šķirņu krūmiem un kokiem. Te redzams arī neliels paviljons, kuŗā rakstniece milējusi bieži uz-kavēties klusajās novakara stundās.

Atmiņas par slavenām sentēŗu ciņām iezīmē Tērvetes novada pagātni. Sārdienas Tērvetē — Zemgales Šveicē — turpretim balts ka-rodziņš ar sarkanu krustu, pāri dižajām priedēm pret dzimtenes zila-jām debesīm plīvodams, simbolizē modernās medicīnas čaklo kalpu — āŗstu un māsu centienus un nenogurdināmās pūles atdot veselību daudziem trauksmainajās dzīves ciņās un steigā pagurušajiem tau-tiešiem.

Raimunds Čaks.

1614. g. celtā Tērvetes baznīca.

Sprīdīši.

Romantisks stūrītis sanatorijas tuvumā.

TIENĪŠKĀ MĀLIŠE

P Ē T E R A A I G A R A R O M Ā N S

(2. turpinājums.)

Graudums, sevi ierāvis, savukārt apsvēra, vai no jaunā amata viņam nevar celties kādi zaudējumi vai nepatiksmes. Nebija šaubu, ka mazliet rūpju būs, bet kur malku cērt, tur skaidas lec. Un tas ir pats svarīgākais. Meliorācija izmaksāšot apmēram simt tūkstoš latu, tā agronoms bija izteicies. Un Graudums skaitīja sevi: no simt tūkstoš latiem desmit procenti ir desmit tūkstoši. Un desmit tūkstoš latu nozīmē veselās lauku mājas. Visa tā nauda taču ies caur meliorācijas biedrības priekšnieka rokām: Skaidrs, ja neatlēks tieši, atlēks netieši. Nu, un gods arī, tam arī taču ir sava vērtība. Turklāt ar agronomu, likās, būs viegli sadzīvot. Viņš gan daudz runāja un daudz plātījās, bet suns, kas rej, nekož. Pēdīgi Graudums atzina, ka viņš tieši būtu piemērots biedrības priekšnieka amatam. Ja Stublājs daudz ko gribēs pa starpu maisīties, tad vienkārši viņam uzliks uzpurni, vai ieliks dzelzuss mutē. Graudums bija pārliecināts, ka šāds vīrus viņš jo lēti padarītu rāmus.

Tā domādami katrs savu domu, visi četri viņi izbrauca no meža un piekalnē uzgriezās uz lielceļa, kas gāja garām Kalnakrogam. Krogus stāvēja mazliet sāpus no ceļa, liepu un bērzu apņemts, tikai sarkani dūkanais apsūbējušais kārniņu jumts pa gabalu spīdēja cauri zaļajai koku lapotnei. Agrāk Kalna krogū bija dzīvība dienu un nakti, abas krogus stadulas bija pilnas ceļa braucēju zemgaliešu un leišmaliešu, bet tagad tur ļaudis iegriezās pavisam reti. Tikai dažas stundas pēc nedēļas tirgiem piektdienās sapulcējās tirdzniecīki iedzert glāzi alus. Krodziniēks no viesu grašiem vairs nevarēja iztikt. Viņš bija izkaulējis zemes piegriezumu un nodevās lauksaimniecībai.

Agronoms Stublājs meliorācijas biedrības dibināšanas sapulci krogū bija sasaucis ar nolūku, jo tikpat labi to varēja sasaukt arī kultūras biedrības namā vai pamatskolā. Šai pašā reizē viņš bija nolēmis savus kaimiņus pamieļot. Un krogū to varēja izdarīt vislabāk. Sak, kas tur liels — sastapās un izdzēra pa glāzei. Nebūs nekāda runāšana, ne minēšana, kāpēc viss tas noticis. Pagaidām viss irisinājās, kā klusībā bija iecerēts.

Grauduma pajūgam piebraucot pie krogus, gar slītu jau visgarām mīnējās piesietī zirgi. Tātad tauta būs. Citu aicinātie saimieki turklāt bija nākuši kājām. Krogus lielā istaba rūca un dūca kā bišu strops. Tikai Stublājam plaši veļot krogus durvis, rūksana pēkšņi mitējās, un viņi cits citam piegrūda ar elkoni un pačukstēja: „Nāk, nāk!”

„Labvakar, kaimiņi!” teica agronoms vēlīgi, bet skaļi, pārkāpdams krogus sliekšni. Lielā telpa ar pazemajiem griestiem, kas balstījās uz resnām sijām, bija tabakas sīvo dūmu pilna. Pa neskaidro sešu rūšu logu lauzās iekšā vakara saule un meta savus starus uz robainās grīdas un garā, sa-graizītā galdā, ap kuru sēdēja lauku vīri.

„Labvakar, labvakar, kungs!” atskanēja visos stūros. Dažs, šos vārdus dzirdot, piecēlās, cits tikai mazliet atrāvās no sēdekļa un paturēja paceltu kūkumu, daudzi nemaz nepiecēlās.

„Nu, kā veicas, kad sāksim sienu pļaut?” runāja agronoms smaidīdams un gāja visiem pēc kārtas klāt un sniedza roku. Vienu otru no atnākušajiem viņš pazina, bet lielākā tiesa bija svešu. Nebija jau arī nekāds lielais laiks nodzīvots pagastā. Vēl tikai pusgads, kopš agronoms Stublājs bankas rīkotajā izsolē nopirka savus Kļaugus. Stublājs katram saimniekam centās pateikt pa atzinīgam vārdam vai vismaz pajaist kādu asprātību. Sasveicinājies, viņš atpogāja savus mednieka svārkus un, nosviedis platmaii ar visu vanaga spalvu vidū uz lielā galdā, atkrita pats, sviedrus slaucīdams, uz sola. Graudums sekoja agronomam un centās darīt tāpat kā viņš, sasveicinoties ar kaimiņiem. Tikai kultūrtehniks un Silamiķelis apmetās durvju galā pie stūpa galdā. Viņus daudz neinteresēja šī apspriede, — no kuņas atkarājās agronoma Stublāja ceļš uz saeimu un Graudumam — ceļš uz bagātību.

„Tā,” teica agronoms, noslaucījis pieri, seju un kaklu ar lielu rūtainu mutautu. „Vai tad mēs tā sēdēsīm pie tukša galdā, senie latvieši tā nedarīja.” Viņš sasita plaukstas. „Kas ir, krodziniēk, vai tad pagrabā alus vairs nav? Skaties, tukšas pudeles uz galdā. Alu un desas, mums mutes pavisam sausas!” Agronoma balss kā bazūne noskanēja pa visu krogu, un lielākai tiesai saimnieku likās, ka tas patiesi varens vīrs.

Nebija ilgi jāgaida, kad atsprāga vaļā virtuves durvis un pa tām iznāca druknais krodziniēks ādas vestē, nesot divus lielus grozus ar alu. Viņam sekoja sārtvaidze kalpone ar lielu kūpošu bļodu, pilnu alus desām. Mazais krodziniēka puika kā pēdējais nesa grozu ar ūdens kļiņģeriem. Ēdiens jau agrāk bija sarunāts un samaksāts, un krodziniēks to laikus jau viesu bija sagādājis.

Saimniekiem saskrēja siekalas mutē, redzot lielo bļodu ar brūnām desām, kas garoja kairu ēdiena smaržu. Dažs nebija nekā baudījis kopš pusdienas, un arī tie, kas bija jau launagu ieturējuši, pēc garāka gājiena vai braucienu jūta izsalkumu. Krogus kalpone skrēja kā paipala uz priekšu un atpakaļ un nesa nažus, dakšiņas un alus glāzes un visu lika galdā.

„Lūdzu, lūdzu nekautrējieties, kaimiņi! Te būs maza launaga tiesa,” agronoms ar plašu žestu aicināja pārējos, kas stāvēja nomajāk. Krodziniēks elsodams rāva vaļā alus pudeles, un to korķu mikstie paukšķi pieskanēja visu telpu. Alus šita baltas putas un dzirkstīja glāzēs. Agronoms pēc kārtas pildīja visas, un drošākie tās tukšoja. „Lūdzu, lūdzu, tuvāk! Nāciet, mēs jau kā viena tēva bērni!”

Graudums ar dakšiņu labu brīdi tēmēja un tad uzdūra lielāko desu, nokoda tai pusi un tad, piekodams kļiņģeri, gremoja. Vīna

sejā bija lišķīgs smaids, bet mazās ačelas taukaini spīdēja.

„Lai izdodas jaunais pasākums!” teica saimnieks, platu bārdu, sirmiņiem, atpakaļ atsukātiem matiem. Tas bija pērminderis Ģērdēns, viņš sēdēja galdā otrā galā. „Kā tik mums naudas nepietrūkst, tādas pasaules grāvjus rokot!” turpat tas piemetināja. „Nepietrūks, nepietrūks! Ko nu, Ģērdēnu tēv, par trūkumu runāt! Tad jau avotā ūdens arī izsīktu, ja valstij pietrūktu naudas. Ko mums lauzīt galvu — rakšanu samaksās Rīgas kungi, mēs tikai strādāsim,” teica agronoms, pacēlis pērminderim pretim savu glāzi. Viņi abi gandrīz vienā laikā iztukšoja ieheto alu, piepildīja atkal glāzes no jauna.

„Es, kungs, savai vecenei rītā un vakarā lieku pie sirds, ka tā grāvja rakšana laba lieta”, skaļi runāja Silamiķelis, laudzams ūdens kļiņģeri. Alus un ēdiens viņam bija atraisījis valodu.

„Protams, ka laba un tādēļ ķersimies vērsim pie ragiem! Kā jūs zināt, kaimiņi”, teica agronoms, piecēlies kājās, atgāzis galvu un izslējis krūtis, „mēs gribam uz visiem laikiem Stīrnas līci padarīt par paradīzes dārzu. Tas dūksnājs ir jānosusina, pamatīgi jāuzvanda. Iepriekšējie uzvelēšanas un mērīšanas darbi jau ir uzākti, tur esmu viens pats vainīgs. Bet, kā redzat, viena pagale nedeg. Tādēļ es lūdzu jūs atbalstu. Valdība segs lielāko daļu rakšanas izdevumu, jums pašiem būs jāsamaksā mazākā daļa, un šo pašu varēs saņemt no Zemes bankas kā ilgtermiņa aizdevumu. Es domāju, tā lieta varētu iet. Vai būtu kas iebilstams?” strikti noskanēja agronoma balss.

Krogus istabā uz brīdi iestājās klusums. Varēja dzirdēt tikai, ka mutē dažs vēl čapstināja kļiņģeri un viens otrs norija pa alus guldzienam, lai glāze būtu tukša.

„Vai kaimiņiem būtu kas sakāms? Ja ne, tad es lūdzu ievēlēt meliorācijas biedrības valdi un revīzijas komisiju.”

„Man būtu iebildumi!” iesaucās aizsmakusi balss pie pašām durvīm. Tas bija Rāmuļu saimnieks. Viņš bija ieradies sapulcē ar nokavēšanos, gaidīdams mājā dēlu. Dēlu viņš parasti ņēma līdzī, kad bija kāda runāšana ar kungiem, bet šoreiz viņš to nesagaidīja. Dēls no Vālodžu kalna vēl nebija atgriezies. Vecais Viksna bija šodien sevišķi īgns. Viņš nebija nekā baudījis no Stublāja sniegtajiem labumiem — turklāt līdz sirds dziļumiem viņu gremza dēla nepaklausība. Tāds sušķis uzdrošinās rīkoties pēc sava prāta, un te nāk vēl viens un runā par pļavas susināšanu. Kas īsti pasaulē notiek? Nekas vairs neiet tā, kā vajadzētu. Nozelēto cepuri atbidījis paukšai, drūmu, glūnošu skatu, tāds viņš stāvēja pie durvīm atspiedies uz zariņas paegļa nūjas. Drauga viņam neviena te nebija, jo ar meža zagli un grābuli neviens labprāt nedraudzējās. Ignūms, ko vecais Viksna nebija varējis izliet uz dēlu, tagad brieda kā kalns krūtīs un, likās, plēsīs tās pušu. Tam vajadzēja izlauzties, iztra-

zofies ak, kā viņam gribējās kādam iekost un tā atbilst dēla nepaklausību un iecirtību! Ej nu sazinā, varbūt tā plavu susināšana nemaz nav zemē metama lieta, bet ja ierosinājums nebija nācis no Viksnas, tad skaidrs, ka viss šis pasākums nekur neder. Viksna pārļaida nicīgu skatu krogus telpai. Kas tie par saimniekiem? Tas ir aitu bars, kas seko vienam šķielim. Viņš paliks savrup, kaut arī tas nozīmētu desmit jaunu naidniekus.

Izdzirdējuši, ka kādam ir iebildumi, visi pagrieza galvas uz durvju pusi. Agronoms, mazliet samulsis, noliecās Graudumam pie auss un vaicāja: „Kas tas tāds?”

„Plencis un zaglis, Rāmuļu Viksna, nav ko ievērot!” atbildēja Graudums sausi.

„Jā. Es esmu preti. Un ja Rāmuļu saimnieks ir preti, tad jūs manas plavas nevarat postīt.”

„Kaimiņ, Viksnas kungs, nevienam nav ne prātā jūsu plavas postīt,” agronoms gribēja iesākt ar labu.

„Es jums neesmu nekāds kaimiņš un kungs, un ar lišķīgiem vārdiem mani neviens nenopirks, tā kā šitos te,” viņš pārādīja visapkārt ar roku, „var par alus glāzi nopirkt. Es saku, ka savās plavās nevienu racēju nelaidīšu. Nevienam nav nekādas daļas, vai manas govīs ēd pelēku vai sarkanu sienu. Ko es plauju, to es baroju, un ar to man pietiek. Skaties, kādi pasaules gāzēji sanākuši, ņems manas līdzienas plavas izraknās kā meža cūkas!”

„Nāciet taču, kaimiņ, tuvāk, aprunāsimies kā vīriem piedien!” turpināja tāpat miermīlīgi agronoms, neņemdam vērā vecā Viksnas skarbumus.

„Ja kādam vajadzīgs, lai nāk pie manis, es te stāvu un te palieku. Bet bez manis jūs to upi nerakstiet, un es ar tādu rakšanu nebūšu mierā.”

„Paklau, delver, bet ja nu mēs rokam tev par spīti?” augstprātīgi ierunājās Graudums.

„Tad es ņemšu mietu un sekumus un dzīšu laukā. Mana zeme paliek mana, un neviens uz tās nevar rīkoties.”

„Tā nu vis gluži nebūs”, teica Stublājs jau draudēdams, „likums un valdība arvien atradīsies mūsu pusē. Protams, labāk jau miera ceļā, bez likuma un tiesām.”

„Kas tādām likums, kas septīto bausli sen aizmirsis!” ņemta kāds vidū.

Šis teiciens vēl vairāk satracināja jau tā ignuma pilno Rāmuļu saimnieku. Viņš sadzējās, izstiepa savu kupri taisnu, acu redzokļi piesarka, lūpas sāka nervozi raustīties. Viņš uzsita ar paegļa bozi, ka nodrebēja visa grīda.

„Prauli un pelavas! Izputēsiet bez manis!” noņāca vecais Viksna, spēji apgriezās un aizcirta aiz sevis krogus durvis. Viņš aizgāja lielām soļiem, vicinādams bozi un plivinādams salāpītā svārka stūrus. Drūmās acis raudzījās zema ļaunuma un atbries pilnas.

Palicēji brīdi vērsa skatus uz agronomu. Tas tomēr nezaudēja asprātību, piepildīja par jaunu glāzes un mierīgi piezīmēja: „Tā jau parasta lieta — iesākumā daudziem liekas kaut kas neskaidrs, bet pagaidiet vien, kad sāksim darbus un kad darbi būs padarīti pēc gadiem diviem, visi nāks un piedāvās savu palīdzību — tāda ir cilvēka daba. Vai nav tiesa?”

Neviens nekā negribēja piebilst pie agronoma vārdiem. Viksna bija derglis un palika, kas tur ko runāt!

„Nu, vai tagad vēlēsim valdīt?” ierunājās Graudums, kad agronoms tam bija paminkšķinājis ar aci.

„Vēlēsim, kā tad! Laiks iet pret nakti,” ierunājās zemtuji.

„Vai ir kāds ievēlamais padomā?” vaicāja atkal Graudums.

„Stublāja kungu, agronomu Stublāju, ko tad citu!” sauca cits par citu sanāksmes dalībnieki.

„Pateicos par uzticību,” agronoms palocījās un pietvīcis runāja, „es tomēr lūgtu šoreiz uzklaut arī mani. Man liekas, ka biedrības priekšnieka amatam vispiemērotākais mūsu vidū ir kaimiņš Graudums. Vai ne? Un valdes locekļos varētu Silamiķeli un...”

„Pēteri Dakšu!” sauca vecais Ģērdēns no otra galda gala.

EDVARTS TUTERS

AIZGĀJA BĀLIŅI...

*Aizgāja bāliņi
Zobenus cilāt;
Aiz purva, aiz meža,
Aiz tāla sila...*

*Aizgāja, aizgāja
Mūszemi sargāt,
Lai tēva sētiņā
Miers valda dārgais.*

*Krustojās zobeni,
Asinis līja;
Saulīte rotājās
Šai pusē sila.*

*— Cits bāliņš pārnāca,
Cits lika galvu,
Tēvzemei atdodams
Dārgāko balvu. —*

*Par katru bāliņu,
Par zobentiņu
Dievs mūsu dzimtenei
Dos ilgmūžiņu.*

„Manis pēc arī Dakšu”, pievienojās agronoms.

„Vai, augstī godātais agronoma kungs, mani gan ne, ko es, neskolots cilvēks, iesāksu tik gudrās padarīšanās, vaigu bārdu braucēdams, čarkstēja Silamiķelis. „Lasišana vēl kaut kā iet, bet ar rakstīšanu grūti — burti lēkā kā kucēni. Un ko teiks mana vecene, ja uzzinās, ka es tādās pasaullīgās būšanās piedalos? Nē, nē, no Dieva puses — mani nel! Lai iet jaunie, kam velklāka mēle un ātrākas kājas!”

„Netielējies, Silamiķeli, netielējies!” uzsauca viņam Graudums. „Vai grībēsi, lai tevi tišu prātu slavē? Ja Stublāja kungs tā saka, ka tu esi derīgs, tad tev pašam nav nekāda runāšana! Beidz krekskēt un dzer!”

„Kung, kung, tā nevar, cilvēku pret pašu grību iegāzt nelaimē. Es saku, tā būs nelaime, ja mani ievēlēs valdīšanā. Vai nav dzirdēts, ka tiem, kas staigā pa biedrībām, pašiem mājas put laukā?”

„Nekas, kaimiņ, nekas,” Stublājs piegāja viņam klāt un uzlika roku uz pleca. „Vai

nu pirmoreizi ar pīpi uz jumta? Kam Dievs dod amatu, tam arī gudrības netrūkst.”

„Bet jūs pats, agronoma kungs? Jūs, skolots cilvēks, jūs mudināt citus, bet pats neņemāt nekādu amatu!” murrimāja Silamiķelis gluži sapīcis.

„Amats nav ņemams, tanī ievēl.”

„Katrā ziņā — Stublāja kungu valdē, katrā ziņā!” sauca Ģērdēns.

„Es ieteicu agronoma Stublāja kandidātūru, vai vairāk kandidātu nav,” lietišķi vaicāja Graudums.

„Pietiks, pietiks, ko nu vairāk!” sauca cits par citu.

„Vai ir kāds preti? Kas preti, lai pacel roku!” runāja Graudums pīmu muti un pats iekšēji baidījās, ka tikai kāds neuzceļ roku. Bet visi bija vienies prātis.

„Tad Sūnaines pagasta meliorācijas biedrības valde ir ievēlēja”, konstatēja agronoms. „Bet tā kā mēs nevēlējām sapulces vadītāju un sekretāru, tad vadītāja godu piešķirsim Graudumam un tos rakstu darbus uzņemsies mana persona.”

Tikpat raiti gāja arī ar revīzijas komisijas vēlēšanu. Mēmeja trīs vārdus un visus trīs ievēlēja. Ar to meliorācijas biedrības dibināšanas darbs bija pabeigts. Sākas atkal citas valodas. Visdivaināk jutās Graudums. Viņš nekad savā mūžā vēl nebija bijis par biedrības priekšnieku, tādēļ nezināja, kā tagad izturēties. Vai kļūt augstprātīgākam, vai arī palikt tādām, kāds bijis? Viņš paraudzījās uz agronomu. Tas ņēma vēl pāri palikušās alus pudeles un pildīja glāzes alu.

„Dzeriet, kaimiņi, ēdiet, kaimiņi! Mums kopā jādzīvo un kopā laime jāka. Kas tur liels, ja es kādu ziemu pagastskolā vairāk gājis! Tādi paši cūkgani vien esam. Un kuņģam no mums nav kādreiz tēvs salaidis ar siksnu pa sēzamo vietu!”

Graudums ar skaudību noskatījās uz agronomu, cik tas veikli prata ar visiem runāt. Ej tu sazinā, kur viņš ņem vārdus, bet mēle strādā kā kulstīkla. Tas ir ko vērts.

Izdzēruši beidzamo alu un apēduši pēdējās desas un kļiņģerus, Sūnaines pagasta saimnieki pamazām sāka posties uz māju. Bija jau arī pēdējais laiks. Saule liela un sarkana laidās aiz tālajām druvām. Tirumos grieza griezes. Vējš nēsāja siltas vēja strāvas, kaut kur tuvumā ziedēja ābolīņš, un no tā cēlās salda medus smarža. Ļaudis runādāmie bira laukā no krogus.

„E!” Silamiķelis, iznācis krogus priekšā, izstaiņāja rokas kā pēc labas diendusas. „Kas par laicību!”

„Silamiķeli, Silamika! Nāc, neaizej! Tu esi amata vīrs, jāpaliek uz valdes sēdi”, sauca Graudums, atvēris krogus logu.

„Vai tad bez manis nevar?” Silamiķelis nepatīkami pārsteigts iesaucās.

„Skaidrs, ka nevar — ja varētu, tad ne-sauktu. Nāc, agronoms gaida!”

„Te nu bija,” Silamiķelis igni vilkās atpakaļ piesmēķētajā krogus istabā.

Pārējie pamazām izklīda. Cits aizbrauca zirgā, citi tīpināja tāpat kājām pa šaurajiem lauku ceļiem katrs uz savu sētu. Runāja par mājas darbiem, par agronomu, sprieda par nākošo upes rakšanu. Dažs cerēja nezin ko, bet cits neticīgi atteica: „Nebūs ne velna.”

(Turpinājums sekos.)

Tēlolājas mākslas kooperatīva izslāžu salons

Il. Ahlers — Mats, Sūlana atklāšanas izstādē

M. Vīloliņš — Jūrmala pie Skultes. Salona atklāšanas izstādē

Ar šo rudeni Rīgā, Kaļķu ielā 30, uzsācis savu darbību jaunais kooperatīva mākslas salons, kas pa katrām divi nedēļām sniegs jaunu izstādi. Pirmajā salona atklāšanas izstādē skatījām vairāku mākslinieku darbu kopēju izstādi. Patlaban to nomainījusi māksliniece Nora Drapče ar saviem pēdējo divu gadu darbiem. Māksliniece jau ļābi pazīstama no Neatkarīgo vienības, Kultūras fonda un citām izstādēm, kurās viņa vienmēr citīgi piedali-

jusies. Viņas pelēki sidrabainais kolorīts, kas šad un tad mēdz pāriet arī brūnganā notonējumā, brīvais otas triepiens ar samērā pastozo krāsu kārtu jau pa gabalu izstāžu klāstā izcēla viņas darbus citu vidū. Tagad, kad tos redzam vienkopus, tie pirmajā acumirkli liekas vienmuļīgi pelēki, taču, aplūkojot tuvāk un iedziļinoties viņas paletes krāsu sniegumā, vērojam smalkas nianšes, gaumīgi izvēlētus sīžetus gan ainavās, gan žanra gleznās. Pēdējā

gadā māksliniece pievērsusies zvejnieku dzīvei, taču viņas jūra vēl maz pārlicina, turpretim paši zvejnieki tverti diezgan raksturīgi kā kustības, tā arī komponējuma.

Par salona izstāžu gaitu gribētos atzīmēt, ka divas nedēļas ir par īsu, lai'šādas izstādes pagūtu aplūkot ne ūka: no citurienes iebraukušie, bet arī paši ridzīnieki. Šķiet, ka pareizāk būtu tās nolikt uz trim nedēļām.

A. B.

N. Drapče — Parkā.

N. Drapče — Zvejniekciems

EZERMAJU KROKODĪLS

Tautas teātrī

aktieri tekstu norunā pārāk pavisā, kāpēc lielāku vērību vajadzēja pievērst dikcijai. Par mūzikālo daļu gādājis Jānis Norvilis, gan atjautīgi instrumentēdams dažas tautas dziesmas, gan arī pats komponēdams jaunus dziedājumus, no kuriem spilgtākie droši vien kļūs pazīstami arī ārpus teātra uzveduma. Režisors R. Baltisvilks pratis panākt spriegu spēles tempu un sadarbībā ar kustību konsultanti N. Katlapi izkārtojis tēlotāju asprātīgās spēles situācijās un kustībās. Tomēr režisors, gribēdams izvairīties no komponista darba isināšanas, dažās vietās pārāk padevis viņa gribai un lieki pildzīnājis dažas situācijas, piemēram, applūdināšanas ainā un arī slīkšanas skatā. Titul lomā redzama pazīstamā komiķe Ella Jākobsone. Viņa joprojām jūtas uz skatuves kā mājās un, būdama temperāmenta un enerģijas pārbagāta, ar savu rutinēto spēli noteic visas attiecīgās scēnas noskaņu un ritmu. Vēribu saista ir viņas spārīgie žesti, ir izteiksmīgā mīmika un runas veids. Pārējo tēlotāju vidū izceļas O. Kūns, kā acīgais Kazimirs, sniedzot daudz svaiga un pirmreizīga izteiksmes līdzekļos un spriegajā pārdzīvojumā. Tikai dziedājumu laikā

Pa kreisi: Anna — Mirdza Treimane un Kazimirs Kalve — Otomārs Kūns. Vidū: aina dzirnavnieka Maluma mājas priekšā. Pa labi: Ezermaliešu meita Ilma — Lūcija Kalniņa un dzirnavnieka dēls Jānis — Vol-demārs Krūmiņš

ve manāmas trāfaretas operešu varoņu pozīcijas. Viegļā, saskaņotā spēlē darbojas abas meldeja meitu un puīšu trijotnes, īpaši iepriecina jaunā tēlotāja Pīrvica ritma izjūta un skatuviski veiklais ķermenis. Izskatā pievilcīgajai L. Katnīnai un V. Krūmiņam — galvenajiem mīlētājiem — vairāk jādzied nekā jāspēlē, un viņi abi delikāti prot izvairīties no sentimenta pārmērībām, kādas parasti draud šādām lomām. E. Gūtmanis darinājis dziesmu spēlei atbilstošas dekorācijas, kas labā izgaismojumā piešķir ainai piemērotu noskaņu. — Iestudējums skatuviskā ziņā jāuzskata par vienu no labākajiem Tautas teātrī. J. B.-D.

Apakšā: Ezermaliete — Ella Jākobsone un Ezermalis — Reinholds Puriņš pie dzirnavu slūžam

S dziesmu lugu mūsu rakstniecības meistars Jānis Jaunsudrabiņš rakstījis, kā mēdz sacīt — „ar viegļu roku”, nevis cenšoties sablīvēt tikai literatūras un psiholoģijas pētniekiem atrisināmas problēmas, bet gan gādājot, lai skatītāji justos jautri un tiem visu laiku būtu ko smieties. Lugas galvenā darbība izriet no vienkārša anekdota: Ka kļūstas atriebīgajai Ezermaļu saimniecei, kad viņa nemas ap dzirnavnieka slūžam, un ar tādā anekdotu arī pietiktu dziesmu spēlei, tomēr „Ezermaļu krokodīlā” dramatiskā uzbūve vietumis ir pārāk slābana. Abiem galvenajiem mīlētājiem nav ceļā nekādu šķēršļu un pārpratumu. Viņi viens otru dabūjas bez cīņas un bēdām; viņam tikai jāpastiepj roka, lai izvilktu viņas „māmmu” no ūdens, un tūlīt abi var precēties.

Savu meistara tvērienu Jaunsudrabiņš šoreiz parāda krāšņajā valodā, daudzajos asprātīgos teicienos un veiklajos dialogos. Tikai „1. k.

Jātņieki zirgos

2. Vispārējās jāšanas sacikstes Rīgas hipodromā rādīja, ka latviešu lauksaimnieks neaizmirst labus zirgus audzēt arī grūtos kara apstākļos, jo blakus vecajiem sacikšu zirgiem pirmoreiz startēja daudzi trīsgadīgie tīrsugas smagie vai viegie siltasiņi. Kuplāko ekipu bija devis Rīgas aizsargu pulks un apriņķa policija, labus zirgus un jātniekus rādīja arī Jēkabpils un citu apriņķu aizsargi. Sacikšu rīkotājs Rīgas apriņķa priekšnieks un aizsargu pulka komandieris J. Veide pateicās daudzajiem zirgu sporta draugiem par vērtīgajām bailēm, īpaši Lauksaimniecības galvenajam direktoram Andersonam. „Lai uzvaru gūst labākie jātnieki ar labākajiem zirgiem,” novēlēja Latvijas sporta vadītājs R. Plūme, sacikstes atklājot. Sacensības sākot, pirmos laurus plūca aizsargu sanitāre Kaņepāja ar „Okey”, veicot parkūru bez soda punktiem, bet drīz vien viņa pārspēja sacikšu veiksmīgākais jātnieks eskadrona komandieris Kalniņš, kas ar pašaudzēto 3 gadīgo ķēvi „Teiku” sasniedza arī labāko laiku. Nākošajā sacensībā, izcīnot Slokas balvu, Kalniņam uzvaru nesa valsts ērzelis „Domino”, bet aiz viņa labākos sasniegumus rādīja sacikšu jaunākais dalībnieks 15 g. v. Zigurds Kārklis. Smagākā sacensībā Lauksaimniecības galvenā direktora balvas izcīņai viņš guva pat pirmo vietu. Kā izcilu jātnieci sevi parādīja arī Jēkabpils apriņķa aizsardze Smilktiņa, Slokas balvas izcīņā iegūstot trešo vietu. Gludskriešanā triumfēja leģionārs Dadzis,

kas savu nelielā augumā rikšotāju „Aruli” nelāva nevienam pārspēt.

No bagātīgā balvu biruma Rīgas aizsargu ekipa kā labākā ieguva Slokas cellulozas fabrikas direktora Bērziņa ceļojošo vairogu un Rīgas aizsargu pulka balvu, bet ekipas labākais jātnieks Kalniņš — Rīgas aizsargu pulka medību bisi un Artilērijas pulka balvu. Viņa „Domino” kā labākais latvijā audzētais zirgs ieguva žurnāla „Laikmets” balvu. Par labāko stilu balvu guva policijas leitnants Polis. Goda balvas saņēma arī aizsardze Kaņepāja, jaunākais jātnieks Kārklis un citi.

Svētdien Rīgas hipodromā savus panākumus jauno leģionāru apmācībā rādīja latviešu 44-brīvprātīgo leģiona jāšanas un transporta līdzekļu vadītāji instruktori. Pēc 6 nedēļās pabeigtā jāšanas un braukšanas kursa, jaunie leģionāru jātnieki slaidos rikšos risināja kadriļas figūras, bet vezumnieki un artilēristi savus demonstrējumus pajūgos pabeidza aulekšos. Jauno leģionāru skatē noraudzījās arī latviešu 44-brīvprātīgo leģiona divīzijas komandieris ģenerālmajors f. Pūklers-Burghaus (Pückler-Burghaus). Lauksaimniecības galvenais direktors Andersons kā atzinību par leģionāru sekmīgo apmācības gaitu latviešu leģionam ziedoja 50.000 marku. m.

Rīgas aizsargu pulka labākais jātnieks Kalniņš ar labāko zirgu „Domino” veic šķēršļus bez grūtībām.

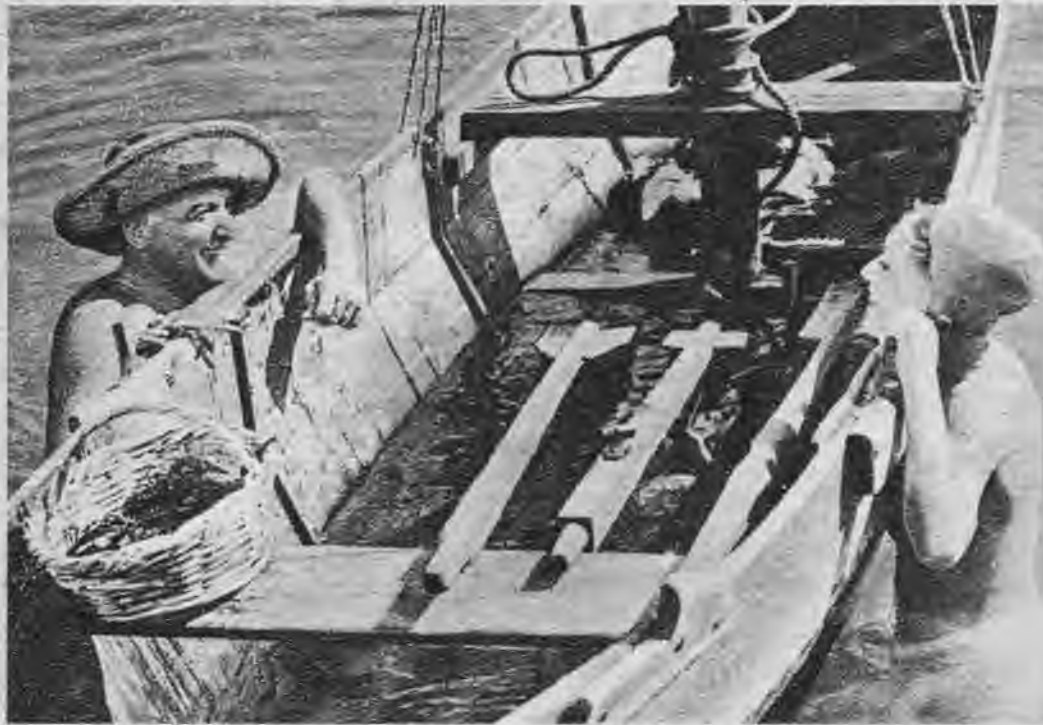
Labākā aizsardze jātniece Kaņepāja ar savu jāšanas prasmi pārspēja daudzus aizsargus (augšā pa kreisi).

Necerēti labas sekmes, pirmoreiz startējot, uzrādīja 15 g. v. Zigurds Kārklis ar „Maijpuķīti” (augšā pa labi). Labu jātnieces stilu un veiksmi šķēršļu pārvarēšanā uzrādīja arī aizsardze Smilktiņa ar pašaudzēto „Irmu”.

Latviešu 44-vīri artilēristi sešjūgā deliļē guā godviesu tībinēm

Vīns neceļos

Daži priekšraksti dibinās uz paražām par kužām nav vairs pat atmiņu, un tā tie sen zaudējuši savu attaisnotāju pamatu. Nevajadzīgi pienākumi, kaitīgi, nežēlīgi ierobežojumi tiek vismazāk apstrīdēti taisni tādēļ, ka uzglabājušies no sirmās, noslēpumu pilnās senatnes, un dažkārt visvairāk cienīti to, ko vismazāk iespējams pārbaudīt. Un ikviens, kas baidās saņemt bargu nosodījumu, negrib arī nekā apgāzt un reformēt...

Zviedrijas lielindustrijas prezidents Petersons, apņecis savu akcionāru intrigas, piešķir pats sev atvaļinājumu. Par viņa pēkšņo pazušanu daudz raksta prese, sabiedrība uztraucas, birža kļūst nervoza, un Petersona akcijas krit.

Lielindustrijas prezidents kļūst par noslēpumainu pasaules dēkaini, lai kādu laiku varētu dzīvot brīvi un neatkarīgi. Viesmīļa lomā viņš pasvīturo, ka istam viesmīlim jābūt arī māksliniekam. Būdam atpaušīgs šoferis un arī eksotisks sūtnis viņš savaldzina slavenu un skaisto dziedātāju Lizavetu Ivanovnu. Visos savos piedzīvojumos šis ziemeļnieciskais dēkainis neizmirst galvenos nolūkus — paglābt savu darbu no neudas kāriģo akcionāru izmantošanas. Amizantā veidā viņš atmaskulēžus un krāpniekus.

Hansa Albersa tēlojums filmā „Vīrs neceļos” pārliecina, ka dažkārt skaista dēkainis nav nekāds ļaunums, bet var būt pat ar audzinātāju raksturu un arī ceļš uz panākumiem. A. R.

RADIOFONA PROGRAMMA

SVĒTDIEN, 3. OKTOBRĪ.

5.00: Vācu kar. 6.30: Ziņas latv. val. 6.45: Koncerts (no Hamburgas). 7.00: Ziņas v. v. Pēc tam dienas programma. 7.10: Koncerts (turp.). 8.00: Mūzika. 8.45: Ziņas („Landesdienst Ostland“). 9.00: Vācu meistari mūzikā un literatūrā (no Berlīnes). 10.00: Ziņas v. v. 10.10: Dievkalpojums. 11.10: Viduslaiku ainas. V. Lautenšlēģera (Lautenschläger) svīta. (Sk. pl.) 11.30: Nedēļas politiskā raidāmā. 11.45: Vācu māksla, vācu gars. 12.15: Ziņas latv. v. 12.30: Ziņas v. v. Pēc tam vācu tautas koncerts. 14.00: Ziņas v. v. 14.15: Ziņas („Landesdienst Ostland“). 14.30: Čūkgans. A. Melnalkšņa bērnu luga. 15.00: Latviešu mūzika un literatūra. (Pļaujas svētkos.) (T. Matīss, A. Zilinskis, T. Kalve — dekl.) 16.00: Ko karavīri vēlas (no Breslavas). 16.45: Ziņas latv. v. 17.00: Ziņas v. v. 17.15: Ko karavīri vēlas. 18.00: Berlīnes filharmoniku konc. (no Breslavas). 19.00: Mūzika sk. platēs. 19.15: Nedēļas atbalss. 19.30: Latviešu karavīru pusstunda. 20.00: Ziņas v. v. 20.15: Gada laiki. Joz. Haidna (Haydn) oratorijs. (No Lielās Gildes.) (J. Niedra, M. Vintere, A. Vanašs, rad. koris un orķ.) 21.00: Ziņas latv. v. 21.15: Gada laiki (turp.). 22.00: Ziņas v. v. Pēc tam nākošās dienas programma un sporta ziņas. 22.20: Deju mūzika. 24.00: Ziņas v. v. 0.15: Nobeigums.

PIRMDIEN, 4. OKTOBRĪ.

6.30: Vingrošana. 6.45: Mūzika. 11.30: Darbam un mājai. 14.30: Solistu koncerts. E. Maiera (Mayer) — dziesm. un K. Munters — čells. 15.30: Mūzika sk. pl. 16.00: Pēcpusdienas mūzika (sk. uzp.). 17.15: Mūzika (no Tallinas). 18.30: Vācu karavīru stunda. 19.00: Priekšlasījumu cikls — Mūsu karaspēks. 19.15: Ziņas no karalauka. 19.30: Mūzika. 19.45: Politisks priekšlasījums. 20.15—21.00: Rīga: Kas katram tik (no Berlīnes). 20.15—21.00: Madona, Kuldīga un Liepāja — Pamāte. R. Blaumaņa raidāmspēle. 21.15: Kas katram tik (turp.). 22.15: Sporta ziņas fronteī v. v. 22.20: Nākošās dienas programma un sporta ziņas. 22.30: Kamermūzika (Job. Seb. Bacha skaņdarbi).

23.15: Deju mūzika un laika kavēklis (no Bohēmijas).

OTRDIEN, 5. OKTOBRĪ.

8.00: Latviešu mūzika (vīru sekstets un sk. pl.). 8.30: Mūzika sk. platēs. 14.30: Latviešu mūzika un literatūra. (F. Viksne un Kr. Linde.) 15.30: Mūzika sk. pl. 16.00: Pēcpusdienas mūzika II. (Mandoliņu orķ. K. Viksnes vad., humors latv. val. un sk. plātes). 18.30: Vācu karavīru stunda. 19.15: Ziņas no karalauka. 19.30: Mūzika. 19.45: Preses un radiof. polit. apskats. 20.15: III Gildes koncerts. (Valters Hzuks (Hauck) — dziesmas, no Berlīnes, un radiof. lielais orķ. Diriģents prof. J. Mediņš.) 21.15: III Gildes koncerts (turp.). 0.15: Latviešu karavīru pusstunda. 0.45: Nobeigums.

TREŠDIEN, 6. OKTOBRĪ.

6.30: Vingrošana. 6.45: Mūzika. 11.30: Darbam un mājai. 14.30: Jautras melodijas un anekdoti. 15.30: Mūzika. 16.00: Tautisks ansamblis Sidrabene un mazais orķ. A. Pārūpa vadībā. 17.15: Mūzika: (E. Maiera (Mayer) — dziesmas, A. Dunkels — vijole un A. Sulgars-Sutinskis (Schutinsky) — flauta.) 18.30: Latviešu karavīru pusstunda. 19.00: Priekšlasījumu cikls — Jūras karš un jūras flote. 19.15: Ziņas no karalauka. 19.30: Mūzika. 19.45: Politisks priekšlasījums. 20.15: Jauna vācu pūtēju mūzika. (Latvijas komandanta pūt. orķ. Fr. Tilganta vad.) 21.15: No jaunām vācu skaņu filmām. 22.20—24.00: Deju mūzika.

CETURTDIEN, 7. OKTOBRĪ.

11.30: 67. darba pārtraukuma koncerts. (F. Viksne, M. Vētra un radiofona orķestris B. Skultes vad.) 14.30: Latviešu mūzika un literatūra. (E. Zariņa — dziesmas un Z. Saliņa — dekl. E. Stērstes un Aspazijas dzejoļi.) 15.30: Mūzika. 16.00: Pēcpusdienas mūzika (sk. platēs). 17.15: Pēcpusdienas mūzika (sk. pl.). 18.30: Vācu karavīru stunda. 19.00: Atklāts radiofona korja koncerts (no Universitātes aulās). Diriģents T. Kalniņš. 20.15—21.00: Rīga: Maiga mūzika un tuf (sk. plat.). 20.15—21.00: Madona, Kuldīga un Liepāja — Ilze. A. Atvara raidāmspēle. 21.15: Vācu mūzikas un

3. X — 9. X GALVENAIS RAIDĪT. RĪGA. RAIDĪTĀJI MADONA, KULDĪGA, LIEPĀJA.

literatūras pērles (E. Maiera (Mayer) — dziesmas, Ed. Mednis — klarnete, A. Hāgens — klav. un H. Preuskers — dekl. 22.20—24.00: Deju mūzika.

PIEKTDIEN, 8. OKTOBRĪ.

8.00: Latviešu mūzika. (Vīru dubultkvartets Tēviņa un skaņu plates.) 8.30: Mūzika sk. pl. 14.30: Bērniem. K. Sirmā bērniības atmiņas laša P. Treicis. 14.50: Dziesmas bērniem. Dzies. Zinaida Pabērzs. 15.30: Mūzika. 16.00: Pēcpusdienas mūzika. (F. Viksne un mazais orķ. Fr. Didericha (Diederich) vadībā.) 17.15: Mūzika (no Tallinas). 18.30: Latviešu karavīru pusstunda. 19.00: I Simfoniskais koncerts (no Rīgas operas). Operas orķ., pastiprināts ar radiofona orķ., mūzikas ģenerāldirekt. Hugo Balcera (Balzer), no Diseldorfas, vadībā, Solists Vilhelms Kempfs (Kempff) — klav. 20.15: Simfoniskais koncerts (turp.). 21.15: Skaņu dzirnavas. 22.20: Klavieru mūzika. Atsk. prof. Vi. Burkats (Burkath). 0.15: Latviešu karavīru pusstunda. 0.45: Nobeigums.

SESTDIEN, 9. OKTOBRĪ.

6.30: Vingrošana. 6.45: Mūzika. 11.30: Darbam un mājai. 14.30: Pašu audzināts. A. Allunāna komēdija no vecu laiku dzīves. 15.30: Mūzika. 16.00: Mūzika (no Frankfortes). 17.15: Mūzika (no Frankfortes). 18.30: Vācu karavīru stunda. 19.15: Ziņas no karalauka. 19.30: Mūzika. 19.45: Politiskais apskats. 20.15—22.00: Mēs mūzicējam. (L. Ramelka — dziesmas, A. Krūmkoka mūziķu kvartets, radiofona deju kapella A. Kornēliusa vad. un skaņu plates.) 22.20—24.00: Mūzika.

KATRU DARBDIENU.

5.00: Vācu karavīriem. 6.15: Ziņas latv. val. 7.00: Ziņas vācu val. un koncerts. 8.00: Mūzika. 9.00: Ziņas vācu val. 9.10: Landesdiens Ostland. 9.25—11.30: Pārtraukums. 12.15: Ziņas latv. val. 12.45: Pusdienas mūzika. 14.00: Ziņas vācu val. 14.15: Ziņas („Landesdiens Ostland“). 15.00: Virspavēlniecības ziņojums lēns atkārt. un īsas ziņas. 16.45: Ziņas latv. v. 17.00: Ziņas vācu val. 18.00: Aktualitātes. 20.00: Ziņas vācu val. 21.00: Ziņas latv. val. 22.00: Ziņas vācu val. 0.15: Nobeigums.

Geniāls izqudrojums

„Ideja!” — kādu dienu, gaisā lekdams, kļiedza amerikānis Bils Dulls. „Eš tūlīt skreju uz jūrniecības departamentu, un viņi man maksās bargus miljonus par manu ideju!”

„Netrako, pasaki, kas tā par ideju!” lūdzas draugs Džeks Kveks.

„Geniāla ideja -- nenogremdējami kuģi!”

„Vai traks, tad tev gan izdevies, par to viņi tiešām maksās. Bet vai tu patiesi esi pārliecināts, ka kuģi nebūs nogremdējami?”

„Nebūs! Kuģiem pierīkos ritenus!”

„Vai tad tie vairs negrims?”

„Negrims! Tos laidīs apgrozībā pa zemes ceļiem, piemēram, starp Ņujorku un Sanfrancisko!”

Nevelksme.

„Jaunkundz, ticiet man, es esmu īsts lietaskoks!”

„Pagaidiet tik, kamēr atnāk mans līgavainis, tad no jums tikai skaidas paliks pāri!”

Tagadējais un nākamais.

„Annīn, jūs sakāt, ka jums ir līgavainis!”

„Kā nu bez līgavaiņa, kundzīt!”

„Un kas tad ir jūsu nākamais?”

„Nākamais? — To gan, kundzīt, vēl nezinu, bet mans tagadējais ir dizkareivis.”

Sikums.

Reviju teātra „zvaigzne” sūdzas:

„Direktora kungs, šī gērbtūve man noteikti par mazu!”

„Tam sikumam, ko jūs uzgērbjat?” brīnās direktors.

Slavējama lieta.

„Kurmīša pagrabā pasniedz riebīgas pusdienas: gaja sīksta kā gumijas pazole, kartupeli un saknes vienmēr aukstas, maize pusjēla...”

„Vai tad tur tiešām nav nekā slavējama?”

„Tomēr — tas, ka visas porcijas tik mazas!”

Nervu nomierināšana.

„Vai jums nekad neuzmācas bēdīgas domas?” sabiedrībā jautāja kādam jaunam cilvēkam.

„Uzmācas gan.”

„Ko tad jūs darāt?”

„Apmeklēju kādu pazīpu, kam ir septiņu spuldžu radiouztvērējs vai sieva spēlē klavieres.”

„Un mūzika nomierina jūsu nervus?”

„Nē, nomierinājums nāk pēc tam, kad es aizēju no viesībām.”

GODĪGS VEIKALNIEKS.

„Kādēļ jums tik smieklīgi zema lete?”

„Lai neviena nevarētu teikt, ka es kaut ko paslēpju zem letes saviem draugiem.”

Istais Kalniņš.

„Vai jūs iekasējat no Kalniņa kunga naudu pēc rēķina?”

„Nē, šefa kungs. Tai mājā dzīvo trīs Kalniņi. Divi apgalvoja, ka nav mums parādā, bet trešais vienkārši izsvieda mani no dzīvokļa.”

„Tas ir īstais Kalniņš, pie tā jums jāiet otrreiz ar rēķinu!”

Iesācēja pazīmes.

Ārsta uzgaidāmā istabā sēž vairāki slimnieki. Kāds no tiem nervozi šķirsta laikrakstus un žurnālus, kas nolikti pacientu laika kavēklim uz galda. Beidzot viņš apņēmīgi pieceļas un ņem cepuri, lai ietu prom. Pirms aiziešanas viņš nolīcas pie sava kaimiņa un aka:

„Vai jūs paliksiet gaidīt savu kārtu? Es jums neieteiktu!”

„Kā tā?”

„Es šim ārstam vairs neuzticos, tas ir iesācējs: ievērojiet, ka viņam uz galda nav neviena par pusgadu vecāka laikraksta vai žurnāla!”

„Ar tādu atslēgu šie vārti nav slēdzami.”

Pārpratums.

„Viesmīl, es aiz pārskatīšanās iebēru visas šķīvi visu sāli, cik bija traucīnā.”

„Nekas, kungs, es atnesīšu citu sāli.”

Stingri noteikumi.

„Šeit nedrīkst smēķēt!”

„Bet, konduktora kungs, es taču te esmu viens pats kupejā.”

„Vienalga! Pat tad, ja te neviena nebūtu, nav brīv smēķēt!”

„Ko, Ellēnai skaists augums? Jāsmejas! Iidija teica, ka vienīgais apģērba gabals, ko Ellēna varot pirkt gatavu, esot lietussargs!”

„Lūk! — Tik tālu nu esam tikuši! Pat pils spoks jau mums ir žids.”

(Lust. Blätt.)

ILUSTRĒTS NEDEĻAS ŽURNĀLS „LAIKMETS”. Izdevējs ARTURS FREIMANIS. Atb. redaktors EDUARDS TUBELIS. Žurnāla „Laikmets” redakcija un apgāds atrodas Rīgā, Rich. Wagnera (Dzīrnavu) ielā 57. Tālruni: izdevējs 22588, atbildīgais redaktors 34654, redaktors 34692, redakcija 34696, apgāds 22614. Numurs maksā 30 Rpf. Nākošais numurs iznāks 8. oktobrī.